

Nærings- og kulturkomiteen

Møtebok 01/11

Ávjuvárgaaidnu 50, N-9730 Kárášjohka
Telefon +47 78 47 40 00
Telefaks +47 78 47 40 90
samediggi@samediggi.no
www.samediggi.no

Tid: 22.02.-22.04.11

Sted: Karasjok

Saksliste

Saksnr.	Sakstittel
001/11	Innspill til jordbruksforhandlingene 2011
002/11	Etablering av klageorgan for tilskuddsaker

Tilstede

Leder Toril Bakken Kåven, Nordkalottfolket

Nestleder Geir Tommy Pedersen, Norske samers riksforbund (NSR)

Medlem Heidi P. Greiner Haaker, Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap)

Medlem Knut Store, Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap)

Medlem Skjalg Jensen, Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap)

Medlem Inga-Lill Sundset, Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap)

Medlem Mathis Nilsen Eira, Norske samers riksforbund (NSR)

Medlem Gunn-Britt Retter, Norske samers riksforbund/Samefolkets parti (NSR/Sfp)

Medlem Per A. Bæhr, Flyttsamelisten (FSL)

Medlem Olaf Eliassen, Árja

Medlem Aud Marthinsen, Fremskrittspartiet (FrP)

Permisjoner

Margit Eli A. Oskal, Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap)

Toril Bakken Kåven Nordkalottfolket (NKF) 21.-22.02.11

Randi A. Skum, Norske samers riksforbund (NSR)

Aud Martinsen, Fremskrittspartiet (FrP) permisjon fra 24.02.11 kl 10.00

Forfall

Geir Tommy Pedersen, Norske samers riksforbund (NSR) 24.02.11

Fra administrasjonen

Sekretær: Siv Marit Romsdal Eira

Saksordfører og skyggesaksordfører:

010/11 Innspill til jordbruksforhandlingene 2011:

Saksordfører: Olaf Eliassen

Skyggesaksordfører: Geir Tommy Pedersen

015/11 Etablering av klageorgan for tilskuddsaker:

Saksordfører: Mathis N. Eira

Skyggesaksordfører: Inga Lill Sundset

Spørsmål til sametingsrådet

Frist for spørsmål til Sametingsrådet er kl 09.00 første dag.

Komiteen hadde spørsmål til sametingsrådet i sak 015/11.

Medlem i sametingsrådet Vibeke Larsen svarte på spørsmålene kl 13.35.

Komiteen hadde spørsmål til sametingsrådet i sak 010/11.

Medlem i sametingsrådet Marianne Balto svarte på spørsmålene kl 14.35.

Frist for forslag kl 09.00 andre dag for begge saker.

NKK 001/11: Innspill til jordbruksforhandlingene 2011

Nærings- og kulturkomiteens innstilling

Innledning

Sametinget kommer med innspill til jordbruksforhandlingene mellom staten og næringsorganisasjoner i jordbruket. På denne måten kan Sametinget være med på å påvirke utviklingen i jordbruket.

Merknader

Komiteens mindretall, medlemmene fra Norske samers riksforbund (NSR) Geir Tommy Pedersen, Mathis Nilsen Eira og medlemmet fra Norske samers riksforbund og Samefolkets parti NSR/ Sfp) Gunn-Britt Retter og medlemmet fra Flyttsamelista (Fsl) Per A. Bævr fremmer følgende merknad:

Sametingets status i forhold til landbruksforhandlingene

Komiteens mindretall viser til Sametingets vedtak i forbindelse med jordbruksforhandlingene 2010, og finner det uakseptabelt at Sametingets rolle i forhandlingene ikke er blitt styrket.

Sametinget har fått utvidede roller innen ulike samiske fagområder, samt konsultasjonsavtalen. Komiteens mindretall ønsker å få mulighet til å bidra til at jordbruksnæringens rammebetingelser sikres og styrkes, og på den måten følge opp våre forpliktelser overfor næringen, blant annet har for levende samiske bygder.

Komiteens mindretall krever at forhandlingsinstituttet for jordbruksavtalen revideres slik at den reflekterer den folkerettslige utvikling. Sametinget bør ha full informasjon og deltakelse i alle stadier av

beslutningsprosessen, og skal kunne gi sitt forhåndsinformerte samtykke til forslag til tiltak og økonomiske rammer og at deres synspunkter og vurderinger framkommer i det som forelegges øvrige departementer og i proposisjonen til Stortinget. Dette innebærer at Sametinget og Landbruks- og matdepartementet kommer til enighet om prosedyrer når det gjelder de ulike prosessene som leder frem til en endelig jordbruksavtale.

Videre ber komiteens mindretall om at også avtaleinstituttet for jordbruksforhandlingene vurderes, herunder flerpartsforhandlinger mellom Sametinget, Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Staten.

Slik strukturen for jordbruksforhandlingene er i dag, samsvarer dette ikke med folkerettslige forpliktelsene som Norge har påtatt seg ovenfor samene som urfolk..

Forslag

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap) Knut Store, Inga-Lill Sundset, Heidi Persdatter Greiner Haaker og Skjalg Jensen, medlemmene fra Norske samers riksforbund (NSR) Geir Tommy

Pedersen og Mathis Nilsen Eira, medlemmet fra Norske samers riksforbund og Samefolkets parti (NSR/SjP) Gunn-Britt Retter, medlemmet fra Árja Olaf Eliassen, medlemmet fra Flyttsamelista (Fsl) Per A. Bøhr og medlemmet fra Nordkalottfolket Toril Bakken Kåven fremmer følgende forslag:

Forslag 1

Punkt 2: Lønnsomhet

Et tillegg som punktet begynner med.

Jordbruksoppkjøret er å betrakte som et inntektsoppkjør for yrkesutøverne for jordbruksnæringen. En grunnleggende forutsetning for at landbruket eksistens og utvikling er at lønnsomheten i jordbruket skal være konkurransedyktig i forhold til andre yrker. Slik er det ikke i dag og dette bærer næringen preg av med stadige bruksnedleggelse og manglende rekruttering til næringen. For at noen skal finne det interessant å satse på bondeyrket framfor andre yrker, spesielt unge mennesker, er at disse finner det økonomisk interessant. Dessverre er inntektsforskjellen mellom jordbruket og andre grupper i samfunnet altfor stor.

Sametinget mener at hovedmålsetningen for jordbruket må være at det gis et kraftig inntektsløft som gir bonden et inntektsgrunnlag (og fritid) som gjør det mulig å kunne ha en inntekt som står i forhold arbeidsmengden. Den store inntektsforskjellen mellom jordbruket og andre grupper må reduseres. Driftsgrunnlag må styrkes, spesielt for mindre bruk, inntekten fra gården må gjøre det mulig å ha bondeyrket som eneyrke med en akseptabel inntekt. Dette vil gjøre næringen attraktiv for unge mennesker og vil være avgjørende for rekruttering av ungdom til bondeyrket.

Punkt 5: Overskriften "Økte melkekvoter for bruk som har lavere kvoter enn 120 000 liter" erstattes med "Melkekvoter"

For å sikre en variert bruksstruktur må de minste brukene prioriteres ved økning av melkekvoter.

Punkt 6. Setningen " Kostnadsutviklingen for inntransport av slakt har heller ikke fulgt kosnadsutviklingen." erstattes med: Inntektsutviklingen for kjøtt har ikke fulgt kostnadsutviklingen for inntransport av slakt.

Punkt 8. Konfliktforebyggende tiltak

endring i punkt 8, erstatter 1. setning:

Avtalepartene har avsatt 1,0 mill, kr over jordbruksavtalen 2011 til konfliktforebyggende tiltak mellom jordbruks- og reindriftsnæringen. Det ble avsatt 1,4 mill over Reindriftsavtalen 2011 til samme tiltak. Partene må avsette like store beløp til denne ordningen.

I punkt 8 i 1. og 2. avsnitt er innspillet om opplysningsvirksomhet gjentatt to ganger. Det foreslås dermed følgende:

Punkt 8, 2. avsnitt, nest siste setning strykes.

Videre flyttes siste setning til kapittel 8, 1. avsnitt, mellom setningene om opplysningsvirksomhet, som slutter med ordene: (...) "de konfliktforebyggende tiltakene" og begynner med "Det psykososiale presset"(...).

Punkt 8, nytt 3. avsnitt:

Det er i dag lite kunnskap om biologiske forhold i områdene der det foregår sambeiting mellom

Møtesekretær: *Skriv inn navn*

Side 6 av 10

småfe og rein. Sametinget ønsker derfor mer kunnskap og forskning på beitemønster i forhold til biotop utnyttelse. Det er også behov for mer kunnskap om sykdomsoverføring mellom dyr på utmarksbeite.

Punkt 8, tidligere 3. avsnitt (nytt 4. avsnitt), ny siste setning:
Dette forutsetter enighet mellom partene.

Forslag til nytt punkt 12. Vinterskader på eng og avlingssvikt

I jordbruket finnes det to ordninger for skader forårsaket av klimatiske forhold — vinterskader er relatert til forhold som skjer i overvintringsperioden og avlingssvikt som skjer i vekstsesongen. Ordningene for erstatning av skader på eng er ikke tilrettelagt for Troms og Finnmark. De færreste kan høste mer enn en gang på grunn av klimatiske forhold. Jordbruket i disse områdene er dessuten preget av høy andel av leiejord, jordteigene ligger spredt og avstanden mellom teigene er ofte store. Ved skader skaper disse forholdene store utfordringer når engareal må sås på nytt igjen.

Det har vært en spesiell vekstsesong i Troms i 2010. Det viser at jordbruket drives under arktiske forhold der både vinterskader og avlingssvikt i vekstsesongen har forekommet samme år. I følge tall fra Troms bondelag har 289 gårdbrukere søkt om vinterskader på eng og 500 om avlingssvikt.

Erstatningsordningene for overvintringsskader trer først i kraft når en har skader på mer enn 20 % av arealet og dette er reparert. Det er lik sats for hele landet. For å kompensere for det store arealbehovet og klimatiske forhold må egenandelen reduseres til 10 % for overvintringsskader i Troms og Finnmark.

Egenandelen ved avlingssvikt er på 30 %. I likhet med vinterskader på eng er det lik prosentsats for hele landet. Det slår uheldig ut for jordbruket i samiske områder. Foruten de utfordringene som er nevnt ovenfor vil ikke en gårdbruker i nord kunne regne med å så enga i skadeåret og samtidig få avling det året i det hele tatt. Alternativet er enten å slakte ned buskapen eller å kjøpe inn vinterfôr. Egenandelen må halveres til 15 % for avlingssvikt i samiske områder.

Forslag 2

Medlemmet fra Fremskrittspartiet (Frp) Aud Martinsen fremmet følgende forslag:

Innspill til jordbruksforhandlingene

1. Sametinget ønsker at det leges til rette for en utvikling av jordbruket i hele Norge. En forutsetning for dette er et friere landbruk som gir den enkelte bonde et reelt valg til produksjon innenfor de rammer som markedet, egeninteresse og økonomi setter. Bønder må anses som selvstendig næringsdrivende på linje med andre næringsdrivende. Sametinget har stor tillit til norske bønders evne til selv å avgjøre hva og hvordan de skal produsere for å skaffe seg og sine en inntekt som er til å leve av.

2. Sametinget vil anmode om at Landsbruksforhandlingene legger til rette for at de omfattende reguleringer i landbruket opphører, og hver enkelt næringsdrivende innenfor landbruket gis mulighet for omstilling og markedstilpasning som gjør den mindre avhengig av offentlige tilskudd.

3. Sametinget ønsker et rikt plante- og dyreliv i Norge. Det bør søkes opprettholdt en bestand av jerv, bjørn og gaupe. Forvaltningen av denne må skje lokalt der en har forutsetning for å vurdere situasjonen, og derfor må prioriterte rovdyrsoner avvikles. Nødvergeretten bør også omfatte hund

som direkte angripes av rovdyr. I tillegg må nødvergeretten gjelde når rovdyr kommer inn på innmark og ikke lar seg skremme bort, samt at det bør legges samme tolkning til grunn for benyttelse av nødvergeretten overfor bjørn, som det er for andre rovdyr.

Komiteens tilrådning

Komiteen har ikke flere merknader eller forslag og råder Sametinget til å vedta følgende:

Sametingets støtter for øvrig Sametingsrådets forslag til innstilling.

NKK 002/11: Etablering av klageorgan for tilskuddsaker

Nærings- og kulturkomiteens innstilling

Innledning

Sametingets plenum vedtok i sak 49/10 å legge ned sametingets tilskuddstyre fra og med årsskiftet 2011/12. Behandlingen av tilskuddsøknader overføres da til sametingsrådet. Sametingets plenum må derfor i sak 15/11 etablere et klageorgan for tilskuddsaker

Forslag

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap) Knut Store, Inga-Lill Sundset, Heidi Persdatter Greiner Haaker og Skjalg Jensen, medlemmet fra Arja Olaf Eliassen, medlemmet fra Fremskrittspartiet (Frp) Aud Martinsen og medlemmet fra Nordkalottfolket Toril Bakken Kåven fremmer følgende forslag:

Forslag 1

3. avsnitt, siste setning, stryk: "samt god skriftlig fremstillingsevne."

Komiteens mindretall, medlemmene fra Norske samers riksforbund (NSR) Geir Tommy Pedersen, Mathis Nilsen Eira, medlemmet fra Norske samers riksforbund og Samefolkets part (NSR/SfP) Gunn-Britt Retter og medlemmet fra Flyttsamelistas (Fsl) Per A. Bævr foreslår følgende:

Forslag 2

Etablering av klageorgan for tilskuddssaker

Nytt 3 avsnitt:

Sametingets klagenemnd for tilskuddssaker består av fem personer valgt av og blant Sametingets representanter.

Nest siste avsnitt endres til å lyde som følger:

Administrative ressurser tilknyttet Sametingets klagenemd for tilskuddssaker legges under Plenumsstaben for å skille denne fra den øvrige administrasjon tilknyttet sametingsrådet. Avdelingsdirektøren for plenumsstaben har personalansvar for administrative ressurser knyttet til klageorganet. Viktige kompetanseområder vil være juridisk kompetanse, samisk språk og kulturkunnskap, god kjennskap til samiske næringer og samfunnsforhold. Ved behov kan det innhentes ekstern bistand for vurdering av sakene.

Komiteens tilrådning

Komiteen har ikke flere merknader eller forslag og råder Sametinget til å vedta følgende:

Sametinget støtter for øvrig Sametingsrådets forslag til innstilling.

Undertegnede har lest møteprotokollen ja funnet at de vedtak som er ført inn i protokollen er i overensstemmelse med Nærings- og kulturkomiteens vedtak.

Karasjok, 24.02.11

Nærings- og kulturkomiteen

Toril B. Kåven
komitéleder

Olaf Eliassen
saksordfører

Mathis N. Eira
saksordfører